

УДК: 328

ДІЯЛЬНІСТЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПАРТІЇ В РАМКАХ РАДИ ЄВРОПИ: ЇЇ ВПЛИВ НА ПОЗИЦІОНУВАННЯ УКРАЇНИ

Ірина Раупова

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, Україна, 79000, тел. (032) 239-4463*

Розглянуто вплив позиції Європейської Народної Партії в рамках Ради Європи щодо політичної ситуації в Україні на її міжнародне становище.

Ключові слова: Європейська народна партія, Рада Європи, позиціонування України.

Раду Європи було засновано 1949 року Бельгією, Данією, Францією, Великобританією, Ірландією, Італією, Люксембургом, Нідерландами, Норвегією та Швецією. Того ж року до організації вступила Туреччина, 1950 р. – Німеччина, 1956 р. – Австрія. Держави, в яких панував авторитарний режим після Другої світової війни, Португалія та Іспанія, набули членства 1976 р. та 1977 р., відповідно.

Сьогодні усі європейські країни є членами Ради Європи, окрім Білорусі. Також членами Ради Європи є Азербайджан та Вірменія, які не знаходяться географічно в Європі. Довгий час розглядали питання прийняття до Ради Європи таких країн, як Хорватія, Боснія та Герцеговина, Сербія та Чорногорія. А 1996 року мали місце суперечки на тему вступу Росії – одні вважали це важливим кроком з політичної точки зору, інші – звертали увагу на несумісність зі стійкими критеріями демократії.

Рада Європи є парламентською структурою і Парламентська Асамблея стоїть на одному шаблі із Комітетом міністрів. Також функціонує Конгрес обшин та регіонів. Європейський суд з прав людини, орган Ради Європи, розглядає позови громадян проти своєї країни.

Проблема Європейського суду сьогодні день полягає у кількості справ, які до нього надсилають для розгляду, – щороку ця цифра перевищує 40 тисяч справ, розгляд яких вимагає часу. Було розроблено 14-й протокол до Європейської конвенції з прав людини, який передбачає реформу Суду. Протокол знаходиться у процесі підписання та ратифікації державами-членами Ради Європи.

З часу заснування Рада Європи розробила близько 200 конвенцій, протоколів та договорів. Найвизначнішим документом можна вважати Європейську конвенцію з прав людини від 1953 року. Договори, що укладають та підписують в рамках організації, підлягають контролю за їхнім дотриманням. Перед прийняттям держави до Ради Європи її законодавство та адміністративну практику ретельно аналізують.

Деяким урядам втручання іноземних парламентарів видається занадто інтенсивним. Тим не менш, якщо перевірка у державі закінчується прийняттям до Ради Європи, або вирішенням проблемних питань, це автоматично означає зростання престижу уряду конкретної держави.

Національні парламенти кожної держави-члена скеровують до Парламентської Асамблеї від двох до вісімнадцяти депутатів, залежно від кількості населення. Статус наглядачів мають Ізраїль, Канада, Мексика.

Парламентська Асамблея активно використовує свій інструмент – процедуру моніторингу. Згідно із цією процедурою, держави, які мають намір стати членами Ради Європи, або в яких мають місце порушення прав людини, ставлять під нагляд парламентарів з інших держав-членів.

Одним із визначних досягнень ПАРЕ є відмова від смертної кари або, щонайменше, введення мораторію на її застосування в усіх державах-членах Ради Європи.

Засідання Парламентської Асамблеї Ради Європи завжди викликають особливий інтерес у країн Східної Європи. В Центральній та Східній Європі деякі провідні політики раніше були членами ПАРЕ. Для більшості східноєвропейських країн вступ до Ради Європи став першим кроком на шляху до Заходу.

У Парламентській Асамблеї створено партійні групи: соціалісти; християнські демократи (Європейська народна партія); консерватори (Партія європейських демократів); ліберали та демократи; об'єднання лівих.

Європейська народна партія (ЄНП) є правоцентристською та найбільшою партією Європи. Вона представлена в Європейському парламенті, в парламентських асамблеях НАТО, ОБСЄ та Ради Європи. Членами ЄНП є президент Європейської комісії Жозе Мануель Борозу, президент Європарламенту Єжи Бузек, президент Ради Європейського Союзу Герман Ван Ромпей, європейський комісар з питань розширення та європейської політики сусідства Штефан Фюле, канцлер Федеративної Республіки Німеччина Ангела Меркель, прем'єр Люксембургу Жан-Клод Юнкер та інші.

Її позиція в Раді Європи заснована на верховенстві права, дотриманні прав людини та захисті основних свобод. Діючи в рамках Ради Європи та на національних рівнях, члени групи ЄНП, яких налічують понад 200, займаються питаннями свободи та демократії, миру, стабільного розвитку, солідарності та соціальної рівності в Європі та світі.

Будучи демократами, члени ЄНП, разом із християнськими демократами, в Парламентській Асамблеї Ради Європи захищають свободу слова та інформації, а також свободу віросповідання та вираження поглядів. Даний союз двох партій виступає за розвиток принципу місцевого самоврядування та захист національних, соціальних та інших меншин.

В Раді Європи Європейська народна партія має такі органи: Пленарна Асамблея, Розширена Рада та Комітет. До складу Пленарної Асамблеї входять усі члени Групи. Асамблея займається питаннями, що є предметом розгляду

Парламентської Асамблеї, та зовнішніми зв'язками Ради Європи. На основі доповідей ПАРЄ вносять пропозиції до організації та приймають відповідні рішення. На Пленарній Асамблеї приймають рішення по співпраці з іншими політичними групами та обирають члени Комітету: президента, п'ятнадцять віце-президентів та секретаря.

Розширена Рада складається із членів Комітету та одного представника кожної національної делегації, яка ще не представлена у Комітеті та працює над політичними та організаційними питаннями роботи Групи.

До складу Комітету входять президент, п'ятнадцять віце-президентів, секретар та генеральний секретар. Комітет виконує рішення Пленарної Асамблеї та Розширеного Комітету. Зовнішні відносини реалізуються через діяльність президента та генерального секретаря. Станом на 2012 рік посаду президента групи ЄНП/ХД займає Люк Волонте.

Згідно із регламентом ПАРЄ, кожна із п'яти політичних груп кожні два роки отримує право висунути свого представника на пост голови ПАРЄ. Протягом попередніх двох років головою ПАРЄ був представник Туреччини Мевлют Чавушоглу, який мав лояльну позицію щодо України. На зимовій сесії ПАРЄ у січні 2012 року в Страсбурзі головою Парламентської Асамблеї було обрано представника Європейської народної партії, керівника делегації Франції Жана-Клода Мін'йона.

Позиція Європейської народної партії щодо політичної ситуації в Україні, починаючи з 2010 року, є критичною.

Генеральний секретар Європейської народної партії Антоніо Лопез-Інтуриз у вересні 2010 року висловив офіційну позицію керівництва партії. Це відбулось незадовго до початку виборів до органів місцевої влади в Україні. Було заявлено, що українська влада не дотримується демократичних стандартів проведення виборчих кампаній, а збільшення втручання у діяльність інших політичних партій, у тому числі партнера ЄНП «Батьківщина», є відкритим перешкоджанням роботі опозиційних сил. Стало відомо, що Службу безпеки України використовують як інструмент залякування опозиційних партій з метою запобігання їхній участі у виборчому процесі. З іншого боку, партія влади висловлювала невдоволення оцінкою ситуації в Україні Європейською народною партією. Під час візиту президента України В. Януковича його пропозиція голові ЄНП Вілфреду Мартенсу провести зустріч була відхилена. У відповідь на це представники парламентської більшості та уряду навіть звинувачували ЄНП у діях під впливом опозиції.

Оцінка секретаря Європейської народної партії є ознакою того, що внаслідок проведення такої внутрішньої політики Україна матиме негативний результат для діалогу з Європейським Союзом, а також для європейських перспектив загалом.

Координатор ЄНП із зовнішньополітичних справ Елмар Брок висловив занепокоєння підготовкою та проведенням місцевих виборів. Його позиція полягає в тому, що українська влада на чолі із Президентом України

В. Януковичем продовжувала антидемократичні дії, що набуло системного характеру. Недоліки правової системи не були усунуті, прозорість виборчого процесу не була досягнута, відбувалось залякування кандидатів від опозиції, тиск на засоби масової інформації, зловживання владою. Європейський політик заявив, що подібні кроки роблять неможливим проведення вільних та чесних виборів, що відповідають європейським стандартам. Своєрідний тест на демократію не було складено Україною, незважаючи на заяви провладної партії про те, що ЄНП отримує необ'єктивну інформацію про реальні події всередині держави.

Після завершення виборчого процесу в Україні голова ЄНП В. Мартенс висловив розчарування на основі інформації, яка була в розпорядженні. Така позиція представника найбільш впливової європейської партії правочентристів є несприятливою для міжнародного іміджу України та означає, що мова йде про відсутність або недотримання демократичних стандартів.

Резолюція, прийнята 19 лютого 2010 року на з'їзді Асамблеї ЄНП, свідчить, що місцеві вибори в Україні були не рівними, не чесними, не вільними, не прозорими і відбувались із постійними порушеннями стандартів демократичних виборів, визначеними Організацією з безпеки та співробітництва в Європі. Європейська народна партія висловила позицію, що діяльність Президента та уряду України призвели до регресу демократичних стандартів, а також вони напевне будуть застосовувати змішану виборчу систему на парламентських виборах 2012 року. Така система, на думку європейських експертів, є головним порушенням, яке використовують на користь кандидатів від влади. Партія також висловила невдоволення щодо підписання договору по співробітництву між європейськими соціалістами та провладною Партією регіонів. Резолюція ЄНП була передана президентам Європейської Ради, Європейської Комісії та Європейського парламенту. Це відбулось напередодні саміту Україна – ЄС, що позначилось на результатах для України.

Оцінюючи ситуацію щодо лідера опозиційної партії «Батьківщина», яка є партнером ЄНП, президент В. Мартенс засудив зростання агресивного, політичномотивованого тиску з боку української влади на опозицію. ЄНП глибоко занепокоєна звинуваченнями, висунутими Генеральною прокуратурою, включаючи заборону виїзду за межі Києва.

Із розвитком подій в Україні представники Європейської народної партії неодноразово висловлювали несхвалення антидемократичними діями уряду та Президента. Це позначалось на сприйнятті України як міжнародного актора як у двосторонніх відносинах із європейськими країнами, так і в межах діяльності міжнародних організацій, зокрема, Ради Європи.

ЄНП в рамках Ради Європи оголосила свою позицію у жовтні 2011 року щодо судового процесу над лідером опозиційної партії України Ю. Тимошенко. Президентом групи ЄНП/ХД у ПАРЄ Люком Волонте було висловлено несхвалення політичного застосування правосуддя в Україні, особливо проти опозиційних лідерів з метою їхнього усунення від участі у парламентських

виборах. Позиція партії полягає у тому, що оскільки український уряд на чолі із Президентом В. Януковичем відмовився від демократичного розвитку, міжнародна спільнота повинна засудити будь-які дії проти політичних опонентів.

Наприкінці 2011 року В. Мартенс, як і ряд інших європейських політиків, здійснив візит до України. Незважаючи на прикладені зусилля з їхнього боку, українська влада не відреагувала на них, попри обіцянки голови держави. Вкрай негативні наслідки має бездіяльність України у даному відношенні. Позиція держави кардинально змінилась, і на довіру з боку європейських держав очікувати не варто.

Наслідки для України стали очікуваними – Договір про асоціацію не було підписано, і підтримки держава не отримала від жодного європейського представника. Рішення, прийняті українським керівництвом щодо опозиційних лідерів, є політичними, на думку експертів. Європа не готова поступатись своїми принципами щодо дотримання європейських стандартів. Існує перспектива, що Договір буде підписано після проведення парламентських виборів 2012 року виключно демократично, чесно та прозоро.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Шановалова О.* Європейський Союз та Україна у 2010 році: підсумки політичного діалогу // Відносини Україна – ЄС: у вимірі року. – №4(16). – 2010. – С. 32.
2. BACKGROUND NOTE on EASTERN PARTNERSHIP and its Parliamentary Assembly. Режим доступу: <http://www.eppgroup.eu/policies/afet/docs/100329euronest.pdf>
3. *Gagatek W.* European Political Parties as Campaign Organizations: Toward a Greater Politicization of the European Parliament Elections//Centre for European Studies Режим доступу: http://www.1888932-2946.ws/ComTool6.0_CES/CES/E-DocumentManager/gallery/Research_Papers/CESEUPoliticalPartiesWeb.pdf
4. PACE historical overview. Режим доступу: http://assembly.coe.int/Main.asp?Link=/AboutUs/APCE_history.htm

Стаття надійшла до редколегії 05.10.2011

Прийнята до друку 05.12.2011

**ACTIVITY OF THE EUROPEAN PEOPLE'S PARTY WITHIN THE
FRAMEWORK OF THE COUNCIL OF EUROPE: IT'S INFLUENCE ON
POSITIONING OF UKRAINE**

Iryna Raupova

*Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska St., Lviv, Ukraine, 79000, tel. (032) 239-4463*

Position of the European People's Party in the Council of Europe concerning the Ukrainian issue and its influence on international image of Ukraine was examined.

Key words: European People's Party, Council of Europe, positioning of Ukraine.

**ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ЕВРОПЕЙСКОЙ НАРОДНОЙ ПАРТИИ В РАМКАХ
СОВЕТА ЕВРОПЫ: ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА ПОЗИЦИОНИРОВАНИЕ
УКРАИНЫ**

Ирина Раупова

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Университетская, 1, г. Львов, Украина, 79000, тел. (032) 239-4463*

Рассмотрено влияние позиции Европейской народной партии в рамках Совета Европы насчет политической ситуации в Украине на её международное положение.

Ключевые слова: Европейская народная партия, Совет Европы, позиционирование Украины.